

แนวทางการตรวจวินิจฉัย และรักษาโรคมะเร็งเต้านม

สถาบันมะเร็งแห่งชาติ
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

ISBN 978 - 974 - 422 - 364 - 7

แนวทางการตรวจวินิจฉัยและรักษา โรคมะเร็งเต้านม

บรรณาธิการ

- อาคม ชัยวีระวัฒน์
 - เสาวคนธ์ ศุภโรยริน
 - สุเมธ รินสุรวงศ์
 - ธีรวุฒิ กุหะเปรมะ
- สถาบันมะเร็งแห่งชาติ
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

ชื่อหนังสือ : แนวทางการตรวจวินิจฉัยและรักษาโรคมะเร็งเต้านม

ISBN : 978 - 974 - 422 - 364 - 7

ปีที่พิมพ์ : พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2550 จำนวน 1,000 เล่ม

พิมพ์ที่ : ชุมhuriสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

สถานที่ติดต่อ : กลุ่มงานสนับสนุนวิชาการ
สถาบันมะเร็งแห่งชาติ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
268/1 ถนนพระรามที่ 6 เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ : 0-2354-7025 ต่อ 2205
โทรสาร : 0-2644-9097

คำนำ

การจัดทำแนวทางการตรวจวินิจฉัย และรักษาโรคมะเร็งเต้านม มีจุดมุ่งหมายที่จะให้มีแนวทางเวชปฏิบัติในการตรวจวินิจฉัยและรักษาที่เหมาะสมสำหรับผู้ป่วยมะเร็งเต้านมในประเทศไทย การจัดทำแนวทางฯ ฉบับนี้เป็นฉบับที่ 2 ซึ่งได้ทบทวนและปรับปรุงให้ทันสมัยทุก 2 ปี ตามการเปลี่ยนแปลงขององค์ความรู้และเทคโนโลยีทางการแพทย์ และบริบทของประเทศไทย โดยได้รับความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านโรคมะเร็งเต้านมหลายสาขา จากราชวิทยาลัยรังสีแพทย์แห่งประเทศไทย ราชวิทยาลัยพยาธิแพทย์แห่งประเทศไทย ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมรังสีรักษาและมะเร็งวิทยาแห่งประเทศไทย และมะเร็งวิทยาสมาคมแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าการดูแลผู้ป่วยเป็นงานศิลปะอย่างหนึ่ง การใช้แนวทางฯ นี้อาจขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของแพทย์ผู้ดูแลรักษาและสภาพของผู้ป่วยตลอดจนปัจจัยอื่นๆ ด้วย ดังนั้นแนวทางเวชปฏิบัติฉบับนี้จึงไม่ควรใช้เป็นเอกสารอ้างอิงใดๆ ในทางกฎหมาย

ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำหนังสือแนวทางฯ เล่มนี้ และคณะทำงานยินดีรับคำวิจารณ์ต่างๆ ที่จะช่วยให้หนังสือได้รับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข อันจะเป็นประโยชน์ในการตรวจวินิจฉัย และรักษาผู้ป่วยมะเร็งเต้านมในประเทศไทยต่อไป

คณะทำงาน

มิถุนายน 2550

สารบัญ

หน้า

● ชนิดของคำแนะนำ	
● Flow chart	1
● แนวทางการตรวจคัดกรองมะเร็งเต้านมที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย	27
● แนวทางการใช้เครื่องถ่ายภาพรังสีเต้านม	30
● แนวทางการรักษามะเร็งเต้านมโดยการผ่าตัด	37
◆ อาการเจ็บบริเวณเต้านม (Mastalgia)	38
◆ สารคัดหลั่งออกทางหัวนม (Nipple discharge)	40
◆ Abnormal breast imaging	42
◆ อาการคลำได้ก้อนที่เต้านม (Breast mass)	44
◆ แนวทางการรักษามะเร็งเต้านมโดยการผ่าตัด	47
● แนวทางการรักษามะเร็งเต้านมโดยรังสีรักษา	53
● แนวทางการรักษามะเร็งเต้านมระยะแรกด้วย Systemic therapy	64
◆ แนวทางเวชปฏิบัติในการรักษาโรคมะเร็งเต้านม	65
◆ แนวทางการรักษาเสริมของมะเร็งเต้านมระยะแรกด้วยยาฮอร์โมนและ/หรือยาเคมีบำบัด (Adjuvant systemic therapy)	66
◆ Neoadjuvant chemotherapy	83
◆ แนวทางการรักษามะเร็งเต้านมระยะแพร่กระจาย	89
◆ แผนภูมิ 1 แนวทางการรักษามะเร็งเต้านมระยะแพร่กระจาย	96
◆ แผนภูมิ 2 แนวทางการรักษามะเร็งเต้านมระยะแพร่กระจายด้วยฮอร์โมน	97
◆ แผนภูมิ 3 แนวทางการรักษามะเร็งเต้านมระยะแพร่กระจายด้วยเคมีบำบัด	98
● แนวทางปฏิบัติทางพยาธิวิทยาของมะเร็งเต้านม	105
◆ แนวทางปฏิบัติการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา	111
◆ แนวทางการอ่านเซลล์วิทยาและรายงานผลสิ่งเจาะดูจากเต้านมอย่างเป็นระบบ	113
◆ แนวทางการตัดชิ้นเนื้อ wide excision	118
◆ แนวทางการตรวจเนื้อผ่าตัดทั้งเต้านม (mastectomy)	119
◆ แนวทางการตรวจเนื้อผ่าตัดต่อมน้ำเหลืองที่รักแร้	124
◆ หลักเกณฑ์การแปลผลและรายงานผล ER, PR, HER2 ของมะเร็งเต้านม	126
● แนวทางการตรวจติดตามการรักษามะเร็งเต้านม	130
● ภาคผนวก	132
◆ TNM Staging System for Breast Cancer (AJCC)	133
◆ ขั้นตอนการดำเนินงานจัดทำแนวทางการตรวจวินิจฉัย และรักษาโรคมะเร็งเต้านม	138
● รายงานคณะผู้จัดทำหนังสือแนวทางการตรวจวินิจฉัยและรักษาโรคมะเร็งเต้านม	139

ชนิดของคำแนะนำ (Categories of Consensus)

แนวทางเวชปฏิบัติสำหรับการจัดทำคู่มือแนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็ง ที่คณะทำงานฯ ได้จัดทำขึ้นนั้น ยึดถือพื้นฐานจากการศึกษา วิจัย และความเห็นพ้องของคณะผู้เชี่ยวชาญ โดยชนิดของคำแนะนำประกอบด้วย 2 ส่วนประกอบที่สำคัญ คือระดับความมั่นใจของหลักฐาน (strength of evidence) และระดับความเห็นหรือฉันทามติ (consensus) ของคณะผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ชนิดของคำแนะนำ	คุณภาพของหลักฐาน	ระดับความเห็นหรือฉันทามติของคณะผู้เชี่ยวชาญ
1	สูง	ทิศทางเดียวกัน
2A	ต่ำกว่า	ทิศทางเดียวกัน
2B	ต่ำกว่า	ไม่ไปในทิศทางเดียวกัน
3	ไม่มี	มีความเห็นขัดแย้งมาก

ชนิดคำแนะนำ 1 : คำแนะนำระดับนี้ได้จากหลักฐานคุณภาพสูง (เช่นจาก randomized clinical trials หรือ meta-analysis) ร่วมกับคณะผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติในทิศทางเดียวกัน โดยผู้เชี่ยวชาญส่วนมากสนับสนุนคำแนะนำนี้ และอาจมีผู้เชี่ยวชาญบางท่านไม่ออกความเห็น

ชนิดคำแนะนำ 2A : คำแนะนำระดับนี้ได้จากหลักฐานที่มีคุณภาพที่ต่ำกว่าชนิดคำแนะนำ 1 (เช่น จาก การศึกษา phase II หรือการศึกษาชนิด Cohort ขนาดใหญ่ หรือประสพการณ์ผู้เชี่ยวชาญหรือ retrospective studies จากประสพการณ์การรักษาผู้ป่วยจำนวนมากของผู้เชี่ยวชาญ) ร่วมกับคณะผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติในทิศทางเดียวกัน

ชนิดคำแนะนำ 2B : คำแนะนำระดับนี้ได้จากหลักฐานที่มีคุณภาพต่ำกว่า 1 หรือ 2 A และคณะผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่ไปในทิศทางเดียวกัน ว่าคำแนะนำนี้ควรนำไปใช้ คำแนะนำนี้หลักฐานไม่สามารถสรุปได้ โดยแต่ละสถาบันอาจมีวิธีการรักษาแตกต่างกันได้ ถึงแม้ความเห็นของคณะผู้เชี่ยวชาญไม่ไปในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีความเห็นที่ขัดแย้งกันอย่างมาก ดังนั้นชนิดคำแนะนำ 2 B ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอาจสามารถเลือกวิธีปฏิบัติได้มากกว่า 1 วิธีขึ้นกับหลักฐานทางคลินิกที่มี

ชนิดคำแนะนำ 3 : คำแนะนำระดับนี้คณะผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นขัดแย้งมากซึ่งคำแนะนำระดับ 3 นี้ต้องมีผู้เชี่ยวชาญมากกว่าหรือเท่ากับ 2 คน เห็นพ้องในคำแนะนำ ความขัดแย้งในความเห็น หรือคำแนะนำนี้อาจเกิดจากหลักฐานที่ได้นั้นยังไม่ได้มีการเปรียบเทียบโดย randomized trial ดังนั้นชนิดคำแนะนำระดับ 3 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมควรพิจารณาข้อมูลในบทความ ซึ่งจะกล่าวถึงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

หมายเหตุ โดยคำแนะนำจะเป็นชนิดแนะนำ 2A ยกเว้นจะระบุไว้เป็นชนิดอื่น